

KYSELYRAPORTTI 1/2025

2025

Kyselyraportti 1/2025: Terveyspalvelujen kehittäminen ja hyvinvointialueiden säästöt

- 1. Omalääkärejä toivotaan – eri toteutusmalleihin suhtaudutaan avoimin mielin**
  - Kaikkien eduskuntapuolueiden – myös vasemmistoliiton – kannattajissa omalääkärimallin toteutus myös yksityisellä mallilla saa enemmän kannatusta kuin vastustusta.
- 2. Selvä enemmistö odottaa ehdokailta esityksiä säästökeinoista**
  - Kokoomuksen, keskustan ja perussuomalaisten kannattajista 90 % odottaa aluevaaliehdokailta konkreettisia säästöehdotuksia.
- 3. Suomalaiset toivovat tukea yksityisiin lääkärikäynteihin**
  - Kela-korvauksia kannattavat erityisesti kokoomuslaiset, perussuomalaiset ja keskustalaiset.
  - Myös SDP:n kannattajissa Kela-korvauksia ja yksityisiä terveyspalveluja kannatetaan enemmän kuin vastustetaan.

Johdanto

Ajatuspaja Toivon [edellisessä kyselytutkimuksessa](#) selvitettiin kansalaisten kokemuksia sosiaali- ja terveyspalveluiden toimivuudesta ja kuinka sote-palveluiden kasvavaan rahoitustarpeeseen tulisi suomalaisten mielestä vastata.

Edellisessä raportissa todettiin, että osa suomalaisista kokee terveysasemat toimiviksi ja osa taas toimimattomiksi. Jotkut palvelut, kuten mielenterveyspalvelut koetaan lähes poikkeuksetta toimimattomiksi, kun taas neuvolapalvelut koetaan toimiviksi myös heidän piirissäänsä, jotka eivät todennäköisesti käytä palveluita. Sote-palveluiden rahoituksen lisäämistä koskevassa kysymyksessä suosituimmaksi vastaukseksi nousi haluttomuus maksaa enempää veroja sote-palvelujen rahoittamiseksi. Sen sijaan sote-palveluja tulisi tehostaa tai osasta palveluja luopua.

Tässä kyselytutkimuksessa selvitimme suomalaisten suhtautumista kolmeen hyvinvointialueilla ratkaistavaan kysymykseen. Ensimmäinen kysymys käsitteli omalääkärimallin toteutusta. Toisessa kysymyksessä selvitettiin, odotetaanko aluevaaliehdokailta konkreettisia ehdotuksia hyvinvointialueella tehtäviin säästöihin. Kolmanneksi tiedusteltiin kansalaisten näkemyksiä Kela-korvauksiin.

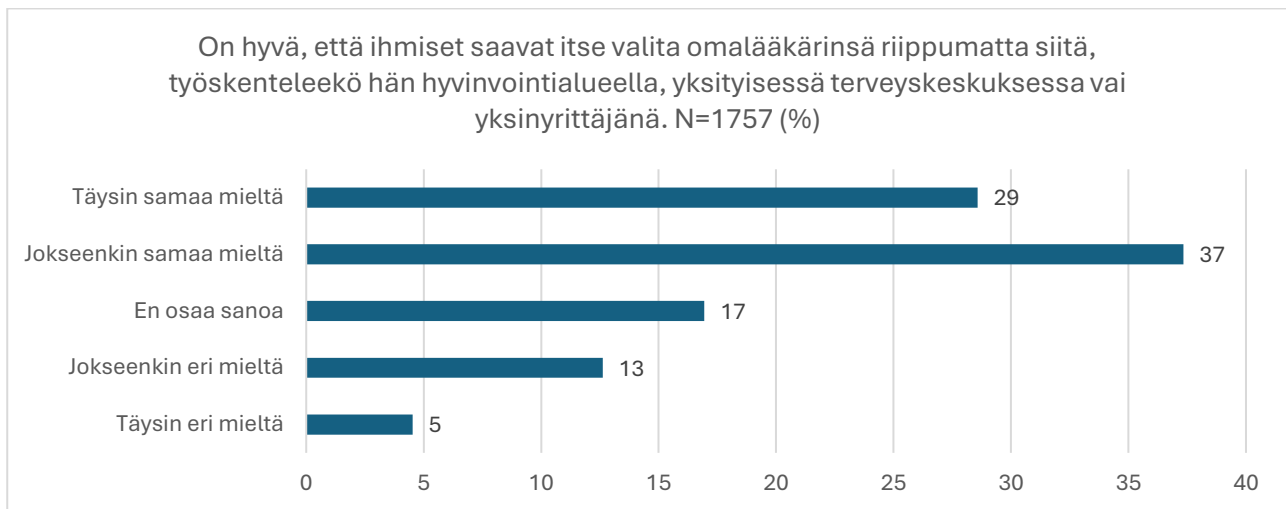
Sanatarkasti väittämät tässä kyselytutkimuksessa olivat:

1. "On hyvä, että ihmiset saavat itse valita omalääkäriinsä riippumatta siitä, työskenteleekö hän hyvinvointialueella, yksityisessä terveyskeskuksessa vai yksityrittäjänä"
2. "Pidän tärkeänä, että aluevaaliehdokkaat esittävät konkreettisia säästökeinoja hyvinvointialueiden talouden tasapainottamiseksi"
3. "Kela-korvaukset, jossa yksityiselle lääkärille pääsee julkisen terveysaseman asiakasmaksun hinnalla, ovat hyvä tapa nopeuttaa lääkärille pääsyä"

Tässä raportissa esitetään kuhunkin kysymyksiin kaikkien vastausten jakautuminen asteikolla: täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, ei osaa sanoa, jokseenkin eri mieltä, täysin eri mieltä. Lisäksi esitellään vastausten eroja eri ikäryhmien välillä sekä vastaajien puoluekannan mukaan.

Tutkimuksen toteutus: Verian on toteuttanut tutkimuksen 10.–18.2.2025. Tutkimus on toteutettu Forum-vastaajapaneelissa. Haastateltu joukko edustaa maamme 18 vuotta täyttäneitä väestöä (pl. ahvenanmaalaiset). Haastattelujen kokonaismäärä on 1 757. Tutkimustulosten virhemarginaali on 2,3 prosenttiyksikköä suuntaansa.

1. Omalääkärejä toivotaan – eri toteutusmalleihin suhtaudutaan avoimin mielin

Selvä enemmistö suomalaista eli 66 % kannattaa omalääkäriä. Mallin toteutuksella ei ole niinkään väliä eli sillä, onko lääkäri työsuhteessa hyvinvointialueelle vai toteutuuko työ osana yritystoimintaa. Vain 18 % prosenttia suhtautui kriittisesti eri toteutustapoihin.

”Omalääkärimalli on potilaan näkökulmasta ylivertainen. Hänellä on lääkäri, jonka hän tuntee nimeltä, ja tuttu lääkäri muistaa potilaan ja hänen elämänsä yksityiskohdat. Ei tarvitse joka kerta alkaa selittää vaivojaan alusta. Omalääkäri parantaa ihmisten luottamusta terveydenhuoltoon. Omalääkärimalli tuo tehokkuutta. Vastaanotolla voidaan keskittyä itse asiaan, kun aikaa ei kulu potilaan historiaan tutustumiseen ja tietojen dokumentointiin seuraavalle lääkärille.”, kirjoittaa Markus Paananen Ajatuspaja Toivon tuoreimmassa julkaisussa¹.

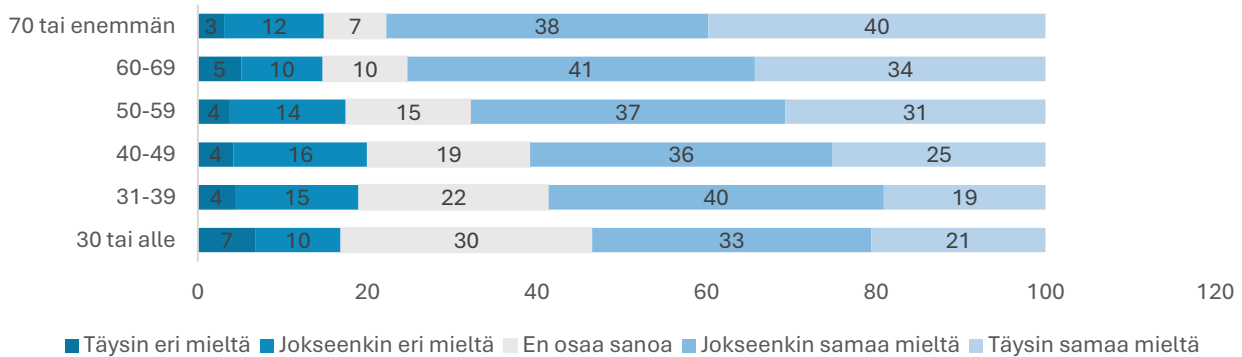
”Osuuskuntamuotoisesti tuotetuista terveystalvuluista on kokemusta muissa maissa – miksi emme käynnistäisi sellaisia myös Suomessa, jossa peräänkuulutamme parempaa palveluihin pääsyä ja niiden jatkuvuutta sekä parempaa henkilöstön veto- ja pitovoimaa. Myös paljon kiinnostusta saaneet omalääkäri- ja omatiimimalli voivat hyötyä osuuskuntamallista.” kirjoittaa samassa julkaisussa Paula Risikko².

¹ <https://toivoajatuspaja.fi/onnistumisia-hyvinvointialueilla-ja-resepteja-sote-palvelujen-kehittamiseen/>

² <https://toivoajatuspaja.fi/onnistumisia-hyvinvointialueilla-ja-resepteja-sote-palvelujen-kehittamiseen/>

On hyvä, että ihmiset saavat itse valita omalääkäriinsä riippumatta siitä, työskenteleekö hän hyvinvointialueella, yksityisessä terveyskeskuksessa vai yksinyrittäjänä.

Vastaajien iän mukaan (%)

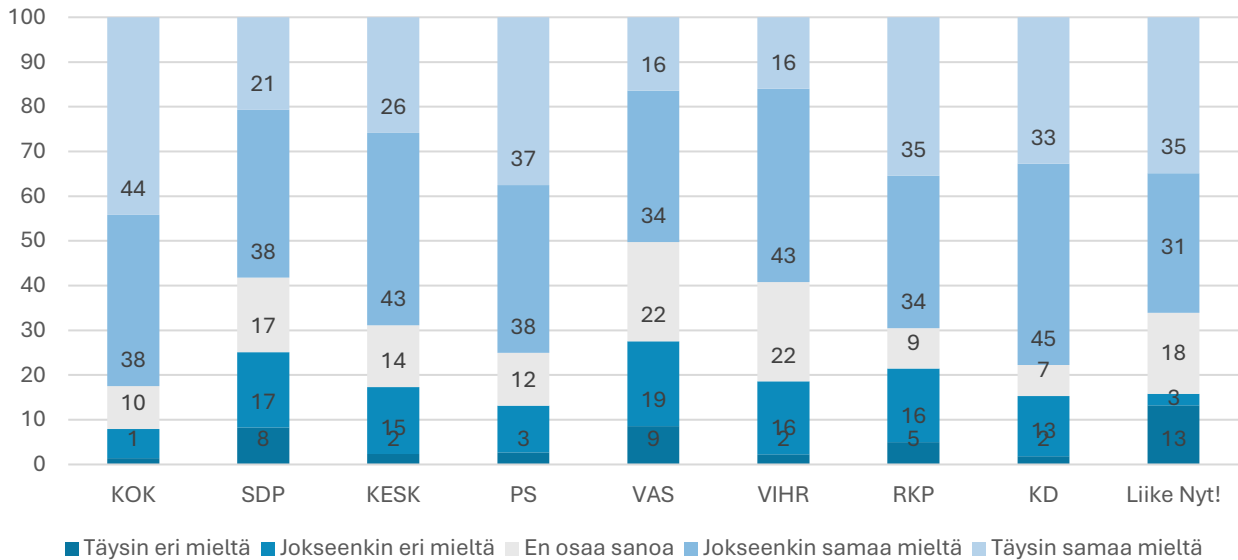
Vastausten jakautumisessa näkyy selvästi, että mitä nuoremmat vastaajat, sitä huonommin kysymykseen osattiin vastata. Myönteisyys omalääkärimallin toteutukseen riippumatta toteutustavasta kasvaa selvästi, mitä vanhempia ikäryhmiä vastaajina.

Omalääkäri koetaan todennäköisesti ylipäänsä tärkeämmäksi asiaksi vanhempien ikäryhmien keskuudessa. Tämä selittyy sillä, että vanhemmilla ihmisillä on usein useampia sairauksia ja niihin hoitoja ja lääkityksiä, jotka vaikuttavat toinen toisiinsa. On hyvä, että tuttu lääkäri tuntee asiakkaan historiansa ja kokonaistilanteen tehdessään arviointia hoidontarpeesta.

Vastaavasti nuoremmat kaipaavat todennäköisemmin lääkäriä useammin yksittäiseen vaivaan tai sairauteen, jolloin tärkeämpää on saada nopeasti oikeaa hoitoa kuin niinkään se, että saako palvelun tutulta ja samalta lääkäriltä.

On hyvä, että ihmiset saavat itse valita omalääkäriinsä riippumatta siitä, työskenteleekö hän hyvinvointialueella, yksityisessä terveyskeskuksessa vai yksinyrittäjänä.

Vastaajien puoluekannan mukaan (%).

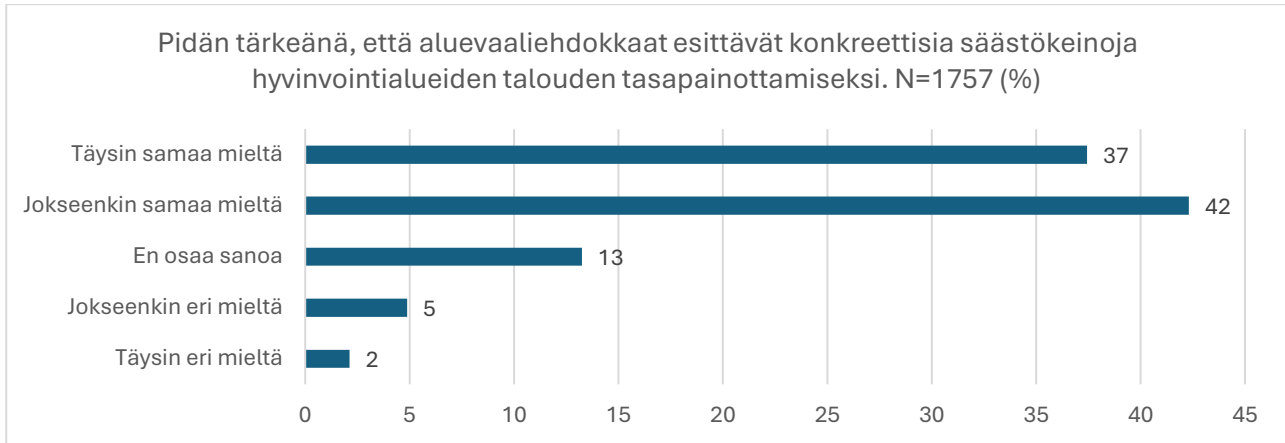
Puolueiden kannatuksen mukaan vastauksia jaoteltaessa huomataan, että omalääkärimallia suositetaan toteutustavasta riippumatta eniten kokoomuksen kannattajien joukossa. Kokoomuksen kannattajista myönteisesti väitteeseen suhtautuu 82 %. Myös perussuomalaisien kannattajien joukossa ehdotusta kannatetaan (75 %) selvästi enemmän kuin vastustetaan.

Keskustan, SDP:n ja RKP:n kannattajat jakautuvat enemmän, mutta kannattajia on enemmän kuin vastustajia. Vihreiden ja vasemmistoliiton kannattajat suhtautuvat omalääkärimallin erilaisiin toteutustapoihin kriittisimmin. Heidän joukossaan on myös eniten epävarmoja vastaajia.

Suhtautuminen näyttäisi kysymykseen näyttäisi jakautuvan oikeisto–vasemmisto-akselilla, jossa oikeistopuolueet tukevat valinnanvapautta enemmän kuin vasemmistopuolueet.

Puolueiden perinteiset linjat julkisen ja yksityisen terveydenhuollon roolista näkyvät vastaajien kannanotoissa.

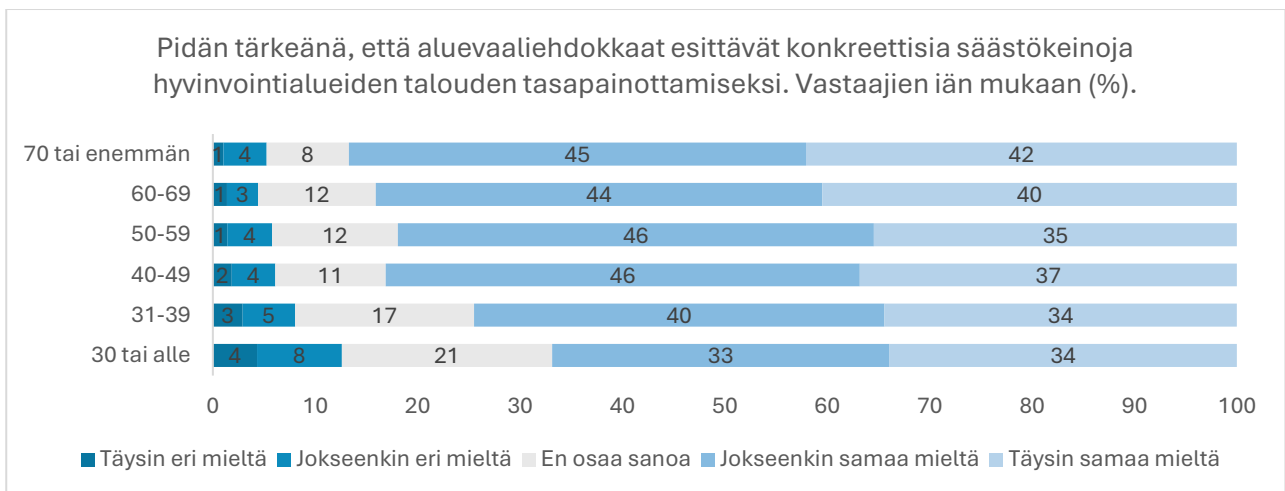
2. Selvä enemmistö odottaa ehdokailta esityksiä säästökeinoista

Kyselyssä tiedusteltiin, kuinka tärkeänä vastaajat pitivät sitä, että aluevaaliehdokkaat esittävät konkreettisia säästökeinoja hyvinvointialueiden talouden tasapainottamiseksi. Suurin osa vastaajista näkee asian tärkeänä, ja vain pieni osa suhtautuu siihen kielteisemmin.

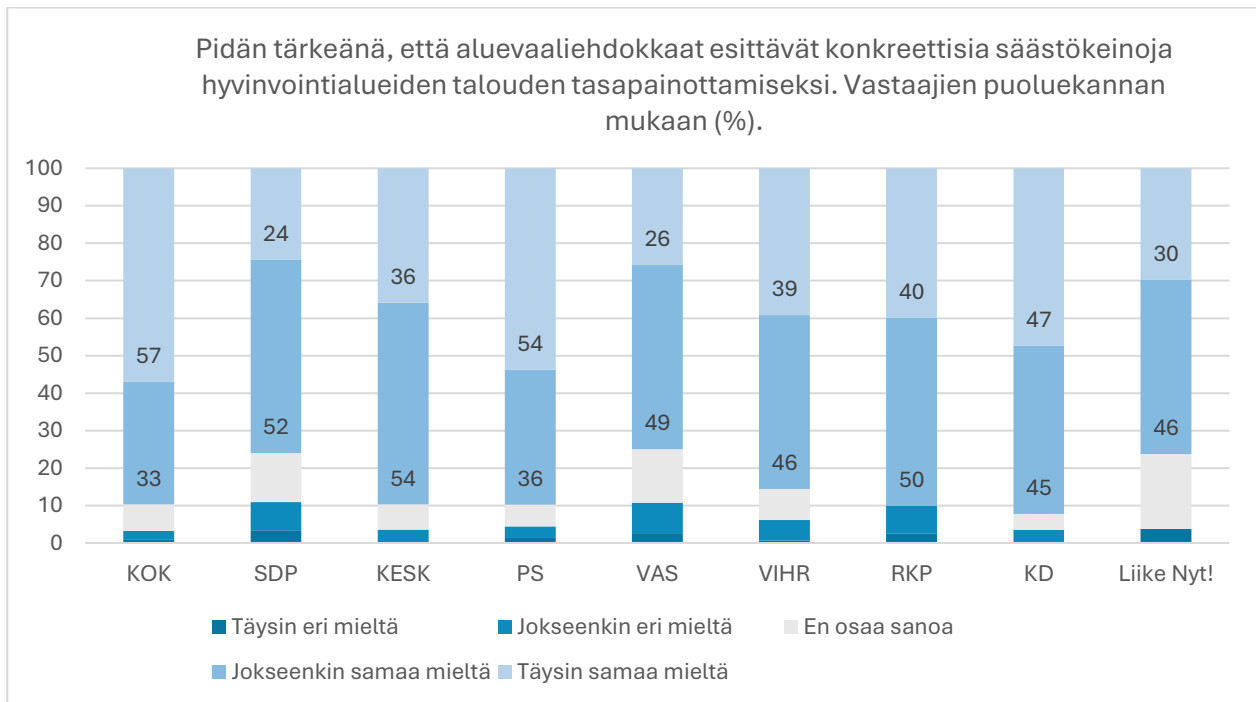
Selkeä enemmistö pitää säästökeinojen esittämistä tärkeänä. Vastaajista 79 % on samaa mieltä väitteen kanssa. Heistä 37 % on täysin samaa mieltä ja 42 % on jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa.

Lähes neljä viidestä vastaajasta pitää olennaisena sitä, että aluevaaliehdokkaat ottavat kantaa hyvinvointialueiden talouden tasapainottamiseen ja esittävät konkreettisia säästökeinoja.

Kaikissa ikäryhmissä on vahva kannatus säästökeinojen esittämiselle, mutta nuoremmat vastaajat ovat hieman epävarmempia tai kriittisempiä kuin vanhemmat vastaajat. Kuitenkin vähintään 67 % jokaisessa ikäryhmässä on samaa mieltä väitteen kanssa.

Mitä vanhempi ikäryhmä, sitä vahvemmin he kannattavat konkreettisten säästökeinojen esittämistä.

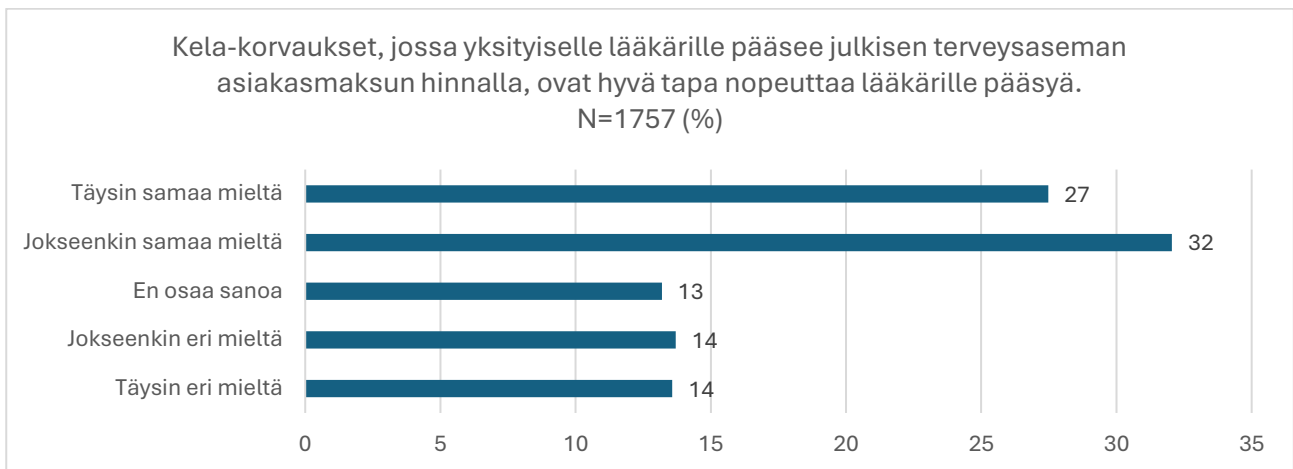

Kokoomuksen, perussuomalaisen ja keskustan kannattajat ovat kaikkein eniten säästötoimien esittämisen kannalla. Kokoomuksen, keskustan ja perussuomalaisen kannattajista 90 % odottaa aluevaaliehdokailta konkreettisia säästökeinoja.

SDP:n ja vihreiden kannattajat odottavat niin ikään ehdokailta säästökeinoja, mutta eivät yhtä painokkaasti kuin keskusta-oikeistolaisten puolueiden kannattajat. Vasemmistoliiton kannattajat suhtautuvat säästötoimenpiteiden esittämiseen varauksellisemmin, mutta heistäkin 71 % on ehdotuksen kanssa samanmielisiä.

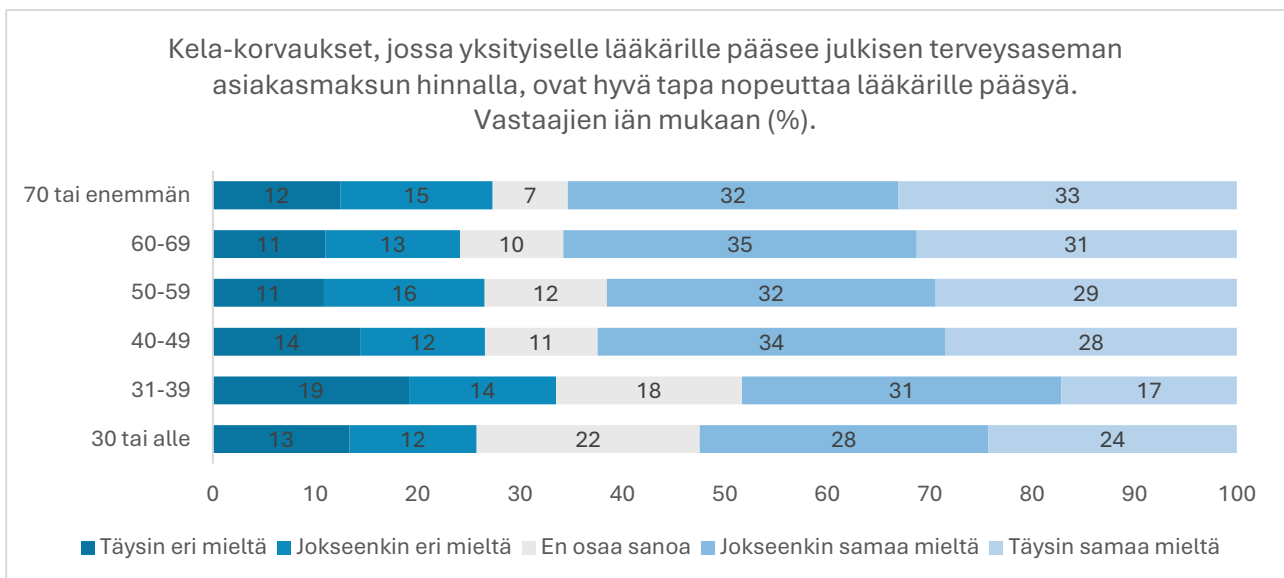

3. Ihmiset toivovat tukea yksityisiin lääkärikäynteihin

Kaikista vastaajista yhteensä 59 % piti Kela-korvauksia hyvänä keinona nopeuttaa lääkärille pääsyä. Neljännes vastaajista (28 %) suhtautui ehdotukseen kriittisesti.

Kela-korvausten laajentaminen voisi saada tukea kansalaisilta, mutta samalla siihen liittyy myös vastustusta, joka liittyy yleisempään skeptisyyteen terveystalouden tuottamiseen yksityisenä palveluntarjoajien toimesta.

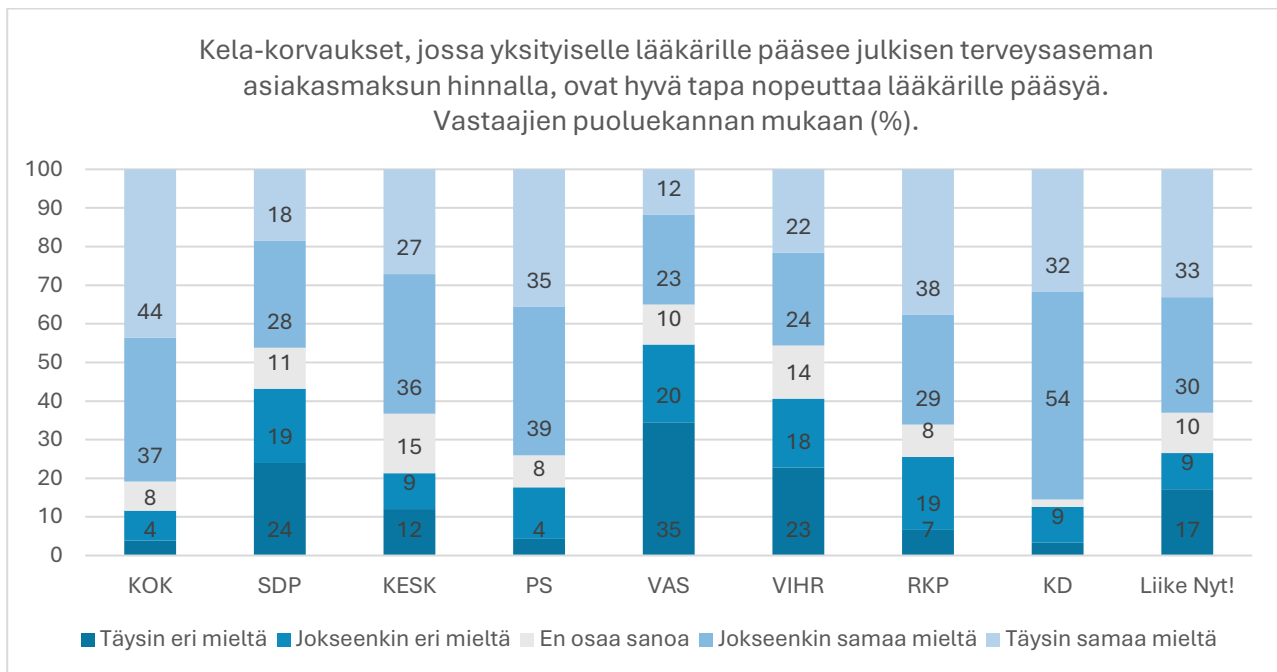

Nuoremmat vastaajat (alle 40-vuotiaat) suhtautuvat hieman varauksellisemmin Kela-korvauksiin, mutta silti yli puolet kannattaa niitä. Keski-ikäiset ja vanhemmat vastaajat (+40-vuotiaat) ovat myönteisempiä: hyväksyntä kasvaa iän myötä ja on yli 60 % vanhemmissa ikäryhmissä (+60-vuotiaat).

Epäröinti vähenee iän myötä, sillä nuoremmissa ryhmissä "ei osaa sanoa" -vaihtoehdon valinnoita on enemmän. Myös vastustus vähenee vanhemmissa ikäryhmissä, ja yli 69-vuotiaista eri mieltä olevien osuus on pienin (17 %).

Vanhemmat ihmiset käyttävät enemmän terveystalvueluita ja kokevat nopeamman pääsyn tärkeämmäksi ja kannattavat sen vuoksi Kela-korvauksien käyttöä enemmän kuin nuoremmat.

Kokonaisuutena Kela-korvausten käyttö lääkäriille pääsyn nopeuttamiseksi saa enemmistön tuen kaikissa ikäryhmissä, mutta erityisesti vanhemmissa ikäluokissa.

Kokoomuksen ja KD:n kannattajat suhtautuvat myötemielisimmin siihen, että ihmiset pääsisivät yksityiselle lääkäriille julkisen terveysaseman maksun hinnalla. Kokoomuksen kannattajista 81 % kannattaa Kela-korvauksia tämän mahdollistamiseksi. KD:n kannattajista peräti 86 % puoltaa ajatusta. Myös perussuomalaiset kannattavat ehdotusta (74 %).

Kriittisimmin suhtautuvat vasemmistopuolueet, mutta niidenkin kannattajilta tulee tukea Kela-korvauksille ja yksityisille lääkäripalveluille. SDP:n kannattajista lähes puolet (46 %) kannattaa Kela-korvauksia yksityisistä lääkärikäynneistä. SDP:n kannattajista eli alle puolet 43 % suhtautuu ehdotukseen kriittisesti.

Keskustan kannattajista suurempi osuus on selvästi lähempänä oikeistopuolueiden kuin oppositiokumppaneidensa ajatuksia. Keskustan kannattajista 63 % kertoo kannattavansa väitettä. Vihreiden kannattajat jakaantuvat samoin kuin SDP:n. Vasemmistoliiton kannattajat ovat kriittisimpiä, mutta tässäkin vastaajajoukossa joka kolmas antaa tukensa Kela-korvauksille ja yksityisten palvelujen käyttämiselle.